శ్రీ వ్యాఖ్యాన దీపిక

వేదాంత గ్రంథమాల

ఓమ్ పరబ్రహ్మణేనమః.

ఆశీర్వచనదీపిక.

యో వై తాం బ్రహ్మణో వేద। అమృతే నావృ
తాం పురీమ్। తస్మై బ్రహ్మచ బ్రహ్మచ। ఆయుః కీ
ర్తిం ప్రజాం దదుః॥ భాగధేయ్యై వై సంప్రణయ
తి। బ్రాహ్మణ ఆర్షేయముద్ధరేత్। బ్రాహ్మణో వై
సర్వా దేవతాః। సర్వాభి ర్హే వైనం దేవతాభిరుద్ధ
రతి॥ యావతీర్వై దేవతా స్తాస్సర్వా వేదవిద్బ్రా
హ్మణే వసంతి తస్మాద్బ్రాహ్మణేభ్యో వేదవిద్భ్య
ది వేది వే నమస్కుర్యాన్నాశ్లీలంకీర్తయే దేతా ఏవ
దేవతాః ప్రీణాతి॥ పర్యాప్త్యై అనంత రాయాయ
సర్వస్తోమోఽతిరాత్ర ఉత్తమ మహా ర్భవతి సర్వ
స్యాప్త్యై సర్వస్య జిత్యై సర్వ మేవ తేనా ప్నోతి
సర్వం జయతి॥

౨॥ శతం జీవ శరదో వర్ధమాన ఇత్యపి నిగమో భవతి శతమితి శతం దీర్ఘమాయుః। మరుత ఏనా వర్ధయంతి। శత మేన మేవ శతాత్మానం భవతి శత మనంతం భవతి। శత మైశ్వర్యం భవతి। శతమితి శతం దీర్ఘ మాయుః॥ అగ్నే యశస్విన్ యశ సేమ మర్పయేంద్రావతీ మపచితీ మిహావహ। అయం మూర్ధా పరమేష్ఠీ సువర్చా స్సమానానాముత్తమశ్లోకో అస్తు॥ అయ మగ్ని ర్గృహపతి స్సుసగ్ంసత్పుష్టివర్ధనః। యథా భగ స్త్వాభ్యాందదద్రయిం పుష్టి మథో ప్రజామ్। ప్రజాయా ఆభ్యాం ప్రజాపత ఇన్ద్రాగ్నీ శర్మ యచ్ఛతమ్। యథైన యోర్న ప్రమీయాతా ఉభయో ర్జీవతోః ప్రజాః। తేనభూ తేన హవిషా ఽయ మాప్యాయతాం పునః। జాయాం యామస్మా ఆవాక్షుస్తాగ్ం రసే నాభివర్ధతామ్। అభి వర్ధతాం పయసా ఽభిరాష్ట్రేణ వర్ధతామ్। రయ్యా

సహస్రపోష సేమాస్తా మనపేక్షితౌ। ఇహైవ స్తం మావియోష్టం విశ్వ మాయుర్వ్యశ్నుతమ్। నవో నవో భవతి జాయమానోఽహ్నాం కేతు రుషసా మేత్యగ్రే। భాగం దేవేభ్యో విదధాత్యాయ న్ప్రచంద్ర మా స్తిరతి దీర్ఘ మాయుః ॥ పదము....నవోన న ఇతి నవః-నవః। భవతి। జాయమానః।అహ్నామ్। కేతుః। ఉషసామ్॥ఏతి। అగ్రే। భాగమ్। దేవేభ్యః। వీతి। దధాతి। ఆయన్నిత్యా-యన్ ప్రేతి। చంద్ర మాః। తిరతి। దీర్ఘం। ఆయుః॥

క్రమము॥ నవో నవో భవతి । నవో నవ ఇతి నవః-నవః। భవతి జాయమానః। జాయమానో హ్నామ్। అహ్నాం కేతుః। కేతురుషసామ్। ఉషసా మేతి। ఏత్యగ్రే। అగ్ర ఇత్యగ్రే। భాగం దేవేభ్యః। దేవేభ్యో వి। విదధాతి। దధాత్యాయన్। ఆయన్ప్ర। ఆయన్నిత్యా-యన్। ప్రచంద్రమాః। చంద్రమా

స్తిరతి । తిరతి దీర్ఘమ్ । దీర్ఘమాయుః। ఆయురిత్యాయుః॥ (ఇందుకు 'జటా' 'ఘన' గ్రంథవిస్తర భీతిచే వ్రాయనైతిని.)

నవో నవో భవతి జాయమాన ఇతి పురోను వ్యాఖ్యా భవత్యాయు రేవాస్మిన్ తయాదధాతి య మాదిత్యా అగ్ంశు మాప్యాయయం తీతియాజ్యైవైనమేతయాప్యాయయతి ॥ శతమానం...తి॥

ఆయుర్దా అగ్నే హవిషో జుషాణో ఘృత ప్రతీకో ఘృతయోని రేధి। ఘృతం పీత్వా మధుచారుగవ్యం పితేవ పుత్ర్రమభిరక్షతాదిమమ్॥

ఆయుర్దా ఇత్యాయుఃఽదాః । అగ్నే। హవిషః। జుషాణః । ఘృతప్రతీక ఇతి ఘృతఽప్రతీకః । ఘృతయోనిరితి, ఘృతఽయోనిః। ఏధి। ఘృతం।పీత్వా మధు । చారు । గవ్యం । పితా। ఇవ। పుత్రం। అభీతి । రక్షతాత్। ఇమం ॥

ఆయుర్దా అగ్నే । ఆయుర్దా ఇత్యాయుః ఉ దాః । అగ్నే హవిషః। హవిషో జుషాణః। జుషాణో ఘృతప్రతీకః। ఘృతప్రతీకో ఘృతయోనిః। ఘృతప్రతీక ఇతి ఘృత ఉ ప్రతీకః। ఘృతయోని రేధి । ఘృతయోనిరితి ఘృత ఉ యోనిః । ఏధీత్యేధి । ఘృతం పీత్వా । పీత్వా మధు । మధుచారు । చారుగవ్యం । గవ్యం పితా। పితేవ । ఇవపుత్రమ్ । పుత్రమభి । అభిరక్షతాత్ । రక్షతాదిమం । ఇమమితీమమ్ ॥ శోచిష్కే-శోఘృతనిర్ణిక్పావకః। సుయజ్ఞో అగ్నిర్యజథాయ దేవాన్॥ ఘృతప్రతీకో ఘృతయోనిరగ్నిః । ఘృతైస్సమిద్ధో ఘృతమస్యాన్నమ్ । ఘృతప్రుషస్త్వా సరితో వహంతి । ఘృతం పిబన్త్సుయజాయక్షి దేవాన్ ॥ ఆయుర్దా అగ్నే హవిషో జుషాణః। ఘృతప్రతీకో ఘృతయోని రేధి । ఘృతం పీత్వా మధు చారుగవ్యమ్। పితేవపుత్ర మభిరక్షతాదిమమ్॥ శతమానం...తి॥

అస్మే దేవాసో వపుషే చికిత్సత యమాశిరా దంపతీవామ మశ్నుతః। పుమాన్పుత్రో జాయతే విందతేవస్వథవిశ్వే అరపా ఏధతే గృహః। ఆశీర్దా యాదంపతీవామ మశ్నుతామరిష్టో రాయస్సచతాగ్ంసమోకసా। యఆసిచత్సందుగ్ధం కుంభ్యాసహేష్టేనయామన్న మతింజహాతుసః। సర్పిర్గ్రీవీపీవర్యస్య జాయాపీవానః పుత్రా అకృశాసో అస్య। సహజానిర్యస్సుమఖస్య మాన ఇన్ద్రాయాశిరగ్ం సహ కుంభ్యాదాత్। ఆశీర్మఊర్జముత సుప్రజా స్త్వమిషం దధాతు ద్రవిణగ్ం సవర్చసమ్। సజ్జయన్క్షేత్రాణి సహసాహ మిన్ద్రకృణ్వానో అన్యాగ్ంఅధరాన్త్సపత్నాన్। ఆశిష మే నైతామాశా నైపూర్ణపాత్రే। అంతతోఽనుష్టుభా। చతుష్పద్వా ఏత చ్ఛందః ప్రతిష్ఠితం పత్నియై పూర్ణపాత్రే భవతి। అస్మిన్లోకే ప్రతితిష్ఠానితి। అస్మిన్నేవంలోకే ప్రతి

తిష్ఠతి । అథో వాగ్వా అనుష్టుప్ । వాజ్మిథునమ్ । ఆ
త్మా రేతః ప్రజననమ్ । ఏతస్మాద్వై మిథునాద్విద్యో
తమాన స్తనయన్వర్షతి । రేతస్సించన్ । ప్రజాః
ప్రజనయన్ । యద్వై యజ్ఞస్య బ్రహ్మణా యుజ్య
తే । బ్రహ్మణా వైతస్య విమోకః । అద్భిశ్శాన్తిః । వి
ముక్తం వా ఏతర్హి యోక్త్రం బ్రహ్మణా । ఆదా
యైతత్పత్నీ సహాప ఉపగృహ్ణీతే శాంత్యై । అంజలౌ
పూర్ణపాత్ర మానయతి । రేత ఏవాస్యాం ప్రజాం
దధాతి । ప్రజయా హి మనుష్యః పూర్ణః । ముఖం
విమృష్టే । అవభృథస్యైవ రూపంకృత్వోత్తిష్ఠతి॥
శతమానం...తి॥

యదాజ్యేన । ఆజ్యేన ప్రయాజాః । ప్రయాజా
ఇజ్యన్తే । ప్రయాజా ఇతి ప్రయాజాః । ఇజ్యంత ఆజ్యేన । ఆ
జ్యేన పత్నీ సంయాజాః । పత్నీ సంయాజా ఋచమ్ ।
పత్నీ సంయాజా ఇతి పత్నీ - సంయాజాః । ఋచమ్

నూచ్య । అనూచ్య పత్నీసంయాజానాం। అనూచ్యేత్యను - ఉచ్య। పత్నీసంయాజానామృచా । పత్నీసంయాజానామితి పత్నీ - సంయాజానామ్ । ఋచా యజతి । యజత్యజామిత్వాయ। అజామిత్వాయాథో। అజామిత్వాయేత్యజామి - త్వాయ। అథో మిథునత్వాయ । అథో ఇత్యథో । మిథునత్వాయప్రజ్ఞాతే-ప్రాయణః । మిథునత్వాయేతి మిథున-త్వాయ। ప్రజ్ఞాతే ప్రాయణో వై । ప్రజ్ఞాతే-ప్రాయణ ఇతిప్రజ్ఞాతే-ప్రాయణః । వై యజ్ఞః। యజ్ఞః ప్రజ్ఞాతోదయనః । ప్రజ్ఞాతోదయనః పఞ్చ। ప్రజ్ఞాతోదయన ఇతిప్రజ్ఞాతే- ఉదయనః । పఞ్చ। ప్రయాజాః । ప్రయాజా ఇజ్యంతే। ప్రయాజాఇతిప్ర - యాజాః । ఇజ్యంతే చత్వారః। చత్వారః పత్నీ సంయాజాః । పత్నీ సంయాజాస్సమిష్టయజుః। పత్నీసంయాజా ఇతిపత్నీ - సంయాజాః। సమిష్టయజుః పఞ్చమమ్ । సమిష్టయజురితి

సమిష్ట - యజుః॥ ప్రతిష్ఠమంప్రతిష్ఠామ్। ప్రతిష్ఠామేవ। ప్రవాను। అనుప్రియన్తి। ప్రియంతి ప్రతిష్ఠామ్। ప్రియంతీతిప్ర - యంతి। ప్రతిష్ఠామను।అనూత్। ఉద్యని। యంతీతియన్తి॥ శతమానం...తి॥

(క్రురుతే తస్మాత్) తస్మాదాహుః। ఆచార్యాః॥ యశ్చ। చైవం।ఏవం వేద। వేదయః। యశ్చ। చన। నకథా।కథాపుత్రస్య। పుత్రస్య కేవలమ్। కేవలం కథా। కథాసాధారణం। సాధారణంపితుః। పితురితి। ఇత్యస్కన్నమ్। అస్కన్నమేవ। ఏవతత్। తద్యత్। యత్ప్రయాజేషు। ప్రయాజేష్వష్టేషు ప్రయాజేష్వితి ప్ర-యాజేషు। ఇష్టేషుస్కందతి। స్కందతిగాయత్రీ। గాయత్ర్యేవ। ఏవతేన। తేనగర్భమ్। గర్భం ధత్తే। ధత్తేసా। సాప్రజామ్। ప్రజాం-పశూన్। ప్రజామితి। ప్ర-జాం। పశూన్ యజమానాయ। యజమానాయప్ర ప్రజనయతి।

జ॒న॒య॒తీతి జనయతి॥

ఐం॒ద్రా॒గ్నముపసాదితమ్ । సర్వాభ్యోవా ఏ॒వ ద్దేవతాభ్యోజుహోతి । యోఽగ్నిహో॒త్రంజు॒హోతి । యథాఖలు॒వై॒ ధేనుంతీ॒ర్థేతర్పయతి । ఏ॒వ మగ్నిహో॒త్రీ యజమానం తర్పయతి । తృప్యతిప్ర॒జయాపశుభిః । ప్రసు॒వ॒ర్గం లో॒కం జానాతి । పశ్యతి పు॒త్రమ్ । పశ్య॒తి పౌ॒త్రమ్ । ప్రప్ర॒జయాప॒శుభిర్మిథునై॒ర్జాయతే । యస్యై॒వం వి॒దుషో ఽగ్నిహో॒త్రం జుహ్వతి । యఉ॒చైన॒ దేవం వేద ॥ శతమానం...తి॥

ఏ॒తాఅసదన్ । అ॒స॒ద॒న్త్సు॒కృతస్య। సు॒కృతస్య లో॒కే । సు॒కృ॒తస్యేతి సు॒కృతస్య। లో॒కే తాః। తావిష్ణో । వి॒ష్ణో॒పా॒హి॒। వి॒ష్ణో ఇతి విష్ణో॒పా॒హి॒పా॒హి। పాహి యజ్ఞమ్ । య॒జ్ఞం పా॒హి । పా॒హి య॒జ్ఞపతిమ్ । య॒జ్ఞపతిం పాహి । య॒జ్ఞపతి॒మితి య॒జ్ఞ-ప॒తి॒మ్। పా

హి మామ్ । మాం యజ్ఞనియమ్ । యజ్ఞనియ మితి యజ్ఞ - నియమ్॥

బ్రాహ్మణమ్ ॥ ఏతా అసన్థ్సుకృతస్య లోక ఇ త్యాహ । సత్యంవై సుకృతస్య లోకః । సత్యం వై వా స్సుకృతస్య లోకే సాదయతి । తా విష్ణో పాహీ త్యాహ । యజ్ఞో వై విష్ణుః । యజ్ఞస్య ధృత్యై । పా హి యజ్ఞం పాహి యజ్ఞపతిం పాహి మాం యజ్ఞని య మి త్యాహ। యజ్ఞాయ యజమానా యాత్మనే॥ తేభ్య ఏ వాశిష మాశా స్తేనా ర్త్యై॥శతమానం...తి॥

అథ ఋగ్వేదాశీః.

ఇన్ద్ర శ్రేష్ఠాని ద్రవిణాని దేహి చిత్తిం దక్షస్య సుభగత్వ మస్మేపోషం రయీణా మరిష్టిం తనూ వాం స్వాద్మానం వాచ స్సుదినత్వ మహ్నామ్॥ఇన్ద్ర శ్రేష్ఠాని। శ్రేష్ఠాని ద్రవిణాని।ద్రవిణాని ధేహి।ధేహి చి త్తిం । చి త్తిం దక్షస్య । దక్షస్య సుభగత్వం। సుభ గత్వ మస్మే । సుభగత్వ మితి సుభగ-త్వమ్। అస్మే

ఇత్యాస్తే । పోషం రయీణాం । రయీణా మరిష్టిం। అరిష్టిం తనూనాం । తనూనాం స్వాద్మానం । స్వాద్మానం వాచః । వాచి స్సుదినత్వం ॥ సుదినత్వ మహ్నాం। సుదినత్వ మితి సుదిన-త్వం । అహ్న మిత్యహ్నాం । తతో నదేతాం ద్వంద్వ మింద్రేణ దేవతాస్వస్యంతే । ద్వంద్వం వై మిథునం తస్మా ద్ద్వంద్వాన్మిథునం ప్రజాయతే । ప్రజాత్యై ప్రజాయతే। ప్రజయా పశుభిర్య ఏవం వేద ॥ శతమానం...తి ॥

ఇత్యృగ్వేదాశీః

ఆశాస్తేయం యజమానోసౌ । ఆయు రాశాస్తే। సుప్రజాస్త్వ మాశాస్తే। సజాతవనస్యా మాశాస్తే। ఉత్తరాం దేవయజ్యా మాశాస్తె । భూయో హవిష్కరణ మాశాస్తె । దివ్యం ధా మాశాస్తె। విశ్వంప్రియమాశాస్తె। యద్ధనేన హవిషాశాస్తే। తదస్యా తదృధ్యాత్। తదస్మై దేవారా సంతాం తదగ్ని ర్దేవో దేవేభ్యో వనతే । వయ మగ్నే రా

నుషాః । ఇష్టం చ వీతచం । ఉశ్ఛే చ న్తో ద్యావాపృ థివీ అగ్ం హాసస్వాతామ్। ఇహ గతి ర్వామస్యేదం చ । నమో ద్దేవేభ్యః ॥ శతమా...తి॥

ఇమం స్తోమాం +- అర్ హతే జా । తా వేదసే హాోయి । రాథామివ । సమ్మా హేమ । మానీ షయా హాోయి । భద్రా హీనాహా । ప్రామతీర । హ్య సంసదే హాోయి । అగ్నాయి సాఖాయి। మా రాయిషామ । వాయంతేవా హాోయిూడ । ఆయు రి శ్వాయు ర్విశ్వం విశ్వమాయు ర్ రసి మహిప్రాజాం త్వ ష్టారా జనిథే హ్యస్మే శాతశ జీవే మశరదో వయం తే సర్వాన్కామా నుశేమహి ॥ శత మా...తి॥

• ఆయుర్దా దేవజరసం గృణానో ఘృతప్రతీకో ఘృతపృష్ఠో అగ్నే। ఘృతం పిబ న్నమృతం చారు గవ్యం పితేవ పుత్త్రిం జరసే న తేమమ్ । సుప్రి జాః ప్రజయా భూయాసు స్సువీరో వీరై స్సువర్చ్సావర్చ

సాస్తుపోషః పోషైః। నారాయణస్త్రైవ తేదేవస్యా ర్యబ్రహ్మచారీ తం గోపాయ సమామృతైవ తే సూ ర్యపుత్రిస్న దీర్ఘాయు స్సమామృత। యాగ్ స్వ స్తి మగ్నిర్వాయు స్సూర్య శ్చంద్రమా ఆపోఽను సంచరంతి తాగ్ స్వస్తి మనుసంచర. నారాయణ శర్మణ। ఇమ మగ్న ఆయుషే వర్చసే కృధి ప్రియ గం రేతో వరుణసోమరాజన్। మాతే వాస్మా అదితే శర్మయచ్ఛ విశ్వే దేవా జరదష్టిర్యథాసత్। అగ్నిష్ట ఆయుః ప్రతరాం దధా త్వగ్నిష్టే పుష్టిం ప్రతరాంకృణోతు। ఇన్ద్రో మరుద్భిరృతుధా కృణో త్వాఽదిత్యైస్తే వసుభిరాదధాతు। మేధాం తే దేవ స్సవితా మేధాం దేవీ సరస్వతీ। మేధాం తే అశ్వినౌ దేవావాధత్తాం పుష్కరస్రజా। త్వయి మేధాం త్వ యి ప్రజాం త్వయ్యగ్ని స్తేజో దధాతు త్వయి మే ధాం త్వయి ప్రజాం త్వయీంద్ర ఇంద్రియం దధా

తు । త్వయి మేధాం త్వయి ప్రజాం త్వయ్యగ్ని స్తేజో దధాతు॥ శతమా...తి॥

అగ్నిరాయుష్మాన్ త్స వనస్పతిభి రాయుష్మాన్ తేన త్వాయుషాయుష్మంతం కరోమి । సోమ ఆయుష్మాన్ త్స ఓషధీభిరాయుష్మాన్ తేన త్వాయుషాయుష్మంతం కరోమి । యజ్ఞ ఆయుష్మాన్ త్స దక్షిణాభిరాయుష్మాన్ తేన త్వాయుషా యుష్మంతంకరోమి । బ్రహ్మాయుష్మత్తద్బ్రాహ్మణై రాయుష్మత్తేన త్వాయుషా యుష్మంతం కరోమి । దేవా ఆయుష్మంత స్తే మృతేన పితర ఆయుష్మంత స్తే స్వధయా యుష్మంత స్తేన త్వాయుషా యుష్మంతం కరోమి ॥ శతమానం...తి॥

త్వష్టా జాయామ జనయత్త్వష్టాస్యై త్వాం పతిమ్ । త్వష్టా సహస్ర మాయూంషి దీర్ఘమాయుః కృణోతు వామ్ ॥ శతమానం...తి॥

ఓషధయస్సగ్ం సమోషధయ ఓషధయస్సం। సంవదం తే వదం తేసగ్ం సంవదం తే। వదం తేసోమేన సోమేన వదం తే వదం తేసోమేన। సోమేన సహ సహ సోమేన సోమేన సహ। సహ రాజ్ఞా రాజ్ఞా సహ సహ రాజ్ఞా। రాజ్ఞేతి రాజ్ఞా। యస్మై కరోతి కరోతి యస్మై యస్మై కరోతి। కరోతి బ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణః కరోతి కరోతి బ్రాహ్మణః। బ్రాహ్మణస్తం తం బ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణ స్తం। తగ్ంరాజన్రాజన్తం తగ్ం రాజన్। రాజన్పారయామసి పారయామసి రాజన్రాజన్పారయామసి। పారయామసీతి పారయామసి॥

బహ్వ్యైగ్వై బహ్వ్యాశ్వాయై। బహ్వ్యజావికాయై। బహువ్రీహియవాయై। బహుమాషతిలాయై। బహుహిరణ్యాయై బహుహస్తికాయై బహుదాసపూరుషాయై। రయిమత్యై పుష్టిమత్యై। బహురాయస్పోషాయై రాజాస్తు॥ శతమానం...తి॥

అథ మహదాశీర్వాదః.

1. మహద్భ్యోనమః స్వస్తి మంత్రార్థా స్సత్యాస్సఫలాస్సంత్వితి భవంతో మహాంతో నుగృహ్ణంతు॥

2. అనయోర్దంపత్యోశ్శిశోశ్చ వేదోక్తం దీర్ఘాయుష్యం భూయాదితి...భవం...తు॥

3. అస్మిన్ముహూర్తే స్సుముహూర్తో భూయాదితి భవంతో మహాంతోను గృహ్ణంతు॥

4. ఏతల్లగ్నాపేక్షయా ఆదిత్యాదీనాం నవానాం గ్రహాణాం శుభస్థానఫలావాప్తిరస్త్వితి భవంతో...గృహ్ణంతు॥

5. శ్రీమతాంతత్రభవతాం మహతాం భూసురాణాం శ్రీమత్పాదారవిందమూలే కృతప్రణామా కృతాంజలిపుటావిమౌదంపతీ। శ్రద్ధావంతౌ, మేధావంతౌ, ప్రజ్ఞావంతౌ ధారణావంతౌ, బహుపుత్రవంతౌ, బహుమిత్ర వంతౌ, బుద్ధిమంతౌ, బుద్ధిమంతౌ, ధనధాన్యసమృద్ధి వంతౌచ భూయాస్తామితి భవంతో...గృహ్ణంతు॥

6. ఇమౌదంపతీ... సుఖాలింగితాంగౌ, దయాభాగపాంగౌ, విశుద్ధాంతరంగౌ, జితాసత్ప్రసంగౌ,

కృతాకృత్యభంగా, విపాపానుషంగా, శుభాత్మీయ లింగా, గుణాధిక్యతుంగాచ భూయాస్తామితి భవం తో...గృహ్ణంతు॥

7. ఇమాదంపతీ...సువాససా, సుమనసా, సువర్చసా, నిరంతర విధిహుత జాతవేదసా, నిజతను ప్రభాతిరస్కృతతమసా,అవిరతనవనవదృశ్యమానవపుషా, హేలావిలసితవచసా, మాలాలంకృతశిరసా, వేలావిరహితయశసాచ భూయాస్తామితిభవం...తు॥

8. అనయోర్దంపత్యోః...కైరవణీ చంద్రమసోరివ, కోకపటలీ సూర్యయోరివ, చాతకమండలీ మేఘయోరివ, పికసుందరీ మాకందయోరివాన్యోన్యం ప్రీతిరవిచ్ఛిన్నాస్త్వితి భవంతో...గృహ్ణంతు॥

9. అనయోర్దంపత్యోః...అస్య దేవదేవస్య,అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకస్య, సంసారతాపాధిక పరిశ్రాంత నిజజన సంతాపహరణ చరణాతపత్రస్య, పంచబాణతూణీర సదృశ జంఘా ద్వయస్య, కరికరభ పీనవృత్తాయతోరూద్వయస్య, కుండలీపతి భోగసన్నిభ శరమండిత దోర్దండస్య, శ్రీవత్సకౌస్తుభాది విలసత్పీన దృఢవిశాల వక్షస్థలస్య, మణిమయ మకరకుండలాలంకృత కర్ణద్వయస్య,

అకలంకపూర్ణశశాంక బింబమివ సుందరముఖార విందస్య, ప్రణతజన సంపత్కర పరమ కరుణాకటా క్ష వీక్షణస్య, ఇంద్రనీల సమానదివ్య దేహస్య, వైదేహీసహిత శ్రీరామచంద్ర ప్రసాదా దాయుష్మత్సుగుణానేక బహుసుపుత్రా వాస్థిర స్త్వితి భవంతో...గృహ్ణంతు॥

10. అనయోర్దంపత్యోః బృందారక వరకందర్పజిత అరవింద ప్రభవసనంద ప్రథిత మునీంద్ర ప్రభృతీకవంద్యప్రియ తమబృందస్తుత శుభశీలః। సత్యవ్రతగత వేగవతీసరిదుత్తర తటకాంచీ విలసదనంత సరోవర విశ్వసృగుత్తర వేదికృతసద్వరనుతహస్తిమహీధర మస్తు మణీకృతనిస్తులమహిమ హిరణ్మయీ పుణ్యకోటీనిలయః ప్రవిమలమద మోద వేధోవిహిత హయమేధోద్ధృత మధురవపా నిరుపమ పరిమళ పరిహాసవదనో భగవాన్ దేవాధిరాజో భగవాన్ (మహారాజవరదరాజో) నిరంతరం శ్రేయప్రదో భూయాదితిభవంతో... గృహ్ణంతు॥

11. ఇమాదంపతీ అనుపదవిజృంభమాణ మహాసంపద్విశేషతోషితయా। ప్రతిదినం కాలత్రయేపి సముద్ఘోష్యమాణ పటహ,ఘణహ, వల్లకీ, ఘల్లికా,

మండుక, విక, క్రామగంధాకాహాళి సరళీ మురళీ ని
స్సాణ భేరీదుందుభి,శంఖ,శృంగ,మృదంగ, వంశోద్ధా
భుజ, మడ్డుక, డిండిమ, దుండుకి నిధకాఢకా,
ఝుకా ధక్కాలి బంభా తిమిరదర్దర, ఝుర్ఝుర,
ఘుర్ఘుర, విపంచీ సారంగీ ప్రముఖానంద మాంగళిక
వాద్య సంపూరితతయా,క్వచన,ధణాం ధణాం క్వచి
ఝుణాంఝుణాంకాపి బంభుం బంభుం క్వచిదుండుం,
క్వచిధింధిం క్వచిత్కణకణ. క్వచిఝుణ, ఝుణ, ఝు
ణ,క్వచిఝుర్ఝుణాంఝుఝుణామిత్యాది శ్రుతిసుభగం
భావుకనిధ్వానధ్వన్య మానగెహంకణా, నిత్యో
త్సవ కోలాహలసామాజికమనోరంజిక అప్సరోగణ
ధిక్కారితస్కర ధైర్యవిజయ ధ్వజాయత సావయవ
సుస్థిర విద్యుల్లతా సందోహ స్యందేహ సందాయీ,
మనోజ్ఞవారసుందరీ, క్రీడానర్తననాభినయ ధిక్తాం
ధిక్తాం, దిగుగుడు, తక్ ఝుణు ఝుణుతాం తక్ ఝుణు
ఝుణుతాం - తద్ధిమి ధిమితాం, తద్ధిమి ధిమితాం మి
త్యాది, నిషాదఋషభ, గాంధార- షడ్జమధ్య మధై
వత పంచమాఖ్య సప్తస్వరసంయుక్త సంగీతశ్రవ
ణ సంపూర్ణానందాచ భూయాస్తామితి శ్రీమంతో
ధీమంతో భూమంతో భవంతో మహాంతో ను
...గృహ్ణాంతు॥

12. ఇవతౌదంపతీ వాణీవిరిఞ్చావివ వర్ధితానురాగౌ పార్వతీపరమేశ్వరావివ పరస్పర ప్రణయరసభరభరితౌ కమలాకమలలోచనావివ కలిత కరుణాకటాక్షౌ, ఇంద్రాణీ మహేంద్రావివ, ఇథంమానౌ రతికందర్పావివ, అతిసుందరతాదర్పౌ, సీతారామావివసిద్ధమనోరథౌ, రుక్మిణీకృష్ణావివరూపశాలినౌ, ప్రచ్ఛాప్రభావంతావివఅవినాభావవంతౌ, లోపాముద్రాకుంభసంభవావివలోకపావనాలోకౌ సావిత్రీ సత్యవంతావివసత్యసంధౌ దమయంతీనళావివ దేదీప్యమానదివ్యదేహౌ, అరుంధతీవసిష్ఠా వివశ్రుతిస్మృతిగోచర నిత్యనైమిత్తికాదినిఖిల కర్మానుష్ఠానపరౌ, అతిధన్యౌఅధన్యంమన్యౌప్రతిష్ఠితపాత్రప్రతిపాదితకన్యౌ, ఊరీకృతసౌజన్యౌ, దూరీకృత దౌర్జన్యౌ, మహితజనమూర్ధన్యౌ, బహుపుణ్యౌ బహుగణ్యౌ బహులావణ్యౌ బహునైచక్షణ్యౌ బహుదాక్షిణ్యౌ ఆశ్రితశరణ్యౌ విహితభగవత్ప్రావణ్యౌ విదితవేదప్రామాణ్యౌ నిత్యతారుణ్యౌ భృత్యకారుణ్యౌ కమనీయ కరచరణారుణ్యౌ విబుధాగ్రగణ్యౌ బహుధావరేణ్యౌ వివిధవిహారారణ్యౌబహుపుష్టౌబహుదృష్టౌ సుశ్లిష్టౌఅక్లిష్టౌఅరుష్టౌఅనష్టౌఅకష్టౌఅభ్రష్టౌ విబుధతోషణ్యౌ విగతదూషణౌ మహితభూష

ణౌ శత్రుభీషణౌ పాపశోషణౌ ధర్మపోషణౌ శాంతౌ దాంతౌ కాంతౌ క్షాంతౌ అపరిభ్రాంతౌ అపరిశ్రాంతౌ విదితవేదాంతౌ విగతమోదాంతౌ విహితఖేదాంతౌ బహుపుత్రౌ బహుమిత్రౌ బహుసత్త్వౌ శుభవక్త్రౌ సుచరిత్రౌ శుభనేత్రౌ కమనీయగాత్రౌ రమణీయగోత్రౌ అధీతాఖిలశాస్త్రౌ జైత్రౌ దవీయాంసౌ గరీయాంసౌ బలీయాంసౌ పటీయాంసౌ ద్రఢీయాంసౌ సజ్జననేదీయాంసౌ దుర్జనదవీయాంసౌ పరిహృతపాపీయాంసౌ శ్రేయాంసౌ భూయాంసౌ ప్రేయాంసౌ భూయాస్తామితి శ్రీమంతో ధీమంతో భూమంతో భవంతో మహాంతో ను గృహ్ణంతు॥

ఇతి వివాహమహోత్సవాశీర్వాదః.

అథోపనయనవటోరాశీర్వాదః.

1. అస్యవటోః ప్రణవశ్రద్ధామేధాప్రజ్ఞాధారణాసిద్ధిర్భూయాదితి॥

2. అస్యవటోః బ్రహ్మతేజోభివృద్ధిః, సదాచారసంపత్తిః, సకలగుణాభిరామతా సద్గురుశుశ్రూ

హా సాయంప్రాతర్వేళ అగ్నిహోత్రవిధిః, సదాధ్యయన శీలతా, శుభ్రకౌపీనమౌంజీ దండాజినధారితా, కాలేకాలే సంధ్యావందనతా భూయాదితి...గృహ్ణంతు॥

3. అయంవటుః మార్కండేయ ఇవదీర్ఘాయుష్మాన్‌। బృహస్పతిరివ వాగ్మీ, వత్సఇవ బ్రహ్మచర్యవ్రతచారీ। పరాశరఇవ చతుర్వేదపారంగతః। ఆదిశేషఇవ అశేషశాస్త్రప్రవక్తా। మనురివస్మృతికర్తా। భర్గఇవ బాహళశాస్త్రచతురః। వాల్మీకిరివ కావ్యకరణనిపుణః। అంభోధిరివ గాంభీర్యః। తుషారగిరిరివ ధైర్యవాన్‌। వ్యాససూనురివజ్ఞానవాన్‌। కపిలమహర్షిరివయమనియమాసన ప్రాణాయామ ప్రత్యాహారధ్యాన ధారణ సమాధ్యష్టాంగయోగయుక్తః। వసిష్ఠఇవ వ్యాఖ్యావిఖ్యాతః। ప్రభాకరఇవభాస్వాన్‌ ఆత్రేయఇవ ఆహ్లాదకరః। అశ్వినేయావివ రూపసంపన్నః।సదాచార సంపన్నో భూయాదితి...గృహ్ణంతు।

4. అయంవటుః వేదవేదాంగేతిహాసాగమన్యాయకావ్యాలంకార నాటకగాన కవిత్వ కామశా

ద్యూత-నైపుణ్య- దేశభాషాజ్ఞాన లిపి కర్మవాచక సమస్తావదాన, స్వరశాస్త్ర- శకున సాముద్రికరత్న పరీక్షా- స్వర్ణపరీక్షా. అశ్వలక్షణ గజలక్షణా- మల్లవిద్యా అపాకర్మ దోహాళ. గంధవాద- రసవాద,ఖనీవాదా-గ్ని స్తంభ వాయు స్తంభ ఖడ్గ స్తంభ జల స్తంభ, వశ్యాకరణమోహాన విద్వేషణ ఉచ్చాటన మారణ కాలవంచన,పాశుపాల్య- కృష్యాసవ కర్మలావుక-యుద్ధ మృగయారతికౌశల- అదృష్టకరణీ ద్యూతకరణీ, చిత్రలోహ పాషాణ మృద్దారు, వేణుచర్మాంబర క్రియాచౌర్య, ఔషధసిద్ధి - మంత్రసిద్ధి - స్వరవంచనా. దృష్టివంచనా అంజన జలప్లవన వాక్సిద్ధి - ఘుటికాసిద్ధీంద్రజాల మహేంద్రజాలాఖ్య - చతుష్షష్టి విద్యాపారంగతో భూయాదితి...గృహ్ణంతు

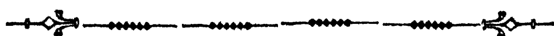
ఆశీర్వచనదీపికా స్సమాప్తాః.

చే॥ ల॥

ఏతద్గ్రంథస్థవిషయాః

యోవైతాం, శతంజీవ, అయమగ్నిః, నవోనవో భవతి, ఆయుర్దాఅగ్నే, అస్మేదేవాసో, యదాజ్యేన కురుతేతస్మాత్, ఏతాఅసదన్, ఇన్ద్రశ్రేష్ఠాన, ఆశాస్తే, ఇమంస్తోమా, ఆయుర్దాదేవ, అగ్నిరాయుష్మాన్, త్వష్టాజాయామ, ఓషధయస్సగం, ఇత్యాదిఆశీర్వాచనమంత్రములుచేరిన ఆశీర్వచనదీపిక

ప్రకటన.

యాజుషస్మార్తమంత్రపాఠము సస్వరము	1-12-0
డిటో ద్వితీయభాగము	1-8-0
యాజుషాఽపరప్రయోగానుక్రమణిక	1-8-0
పురాణోక్తకర్మప్రకాశిక	1-4-0
వ్రతషట్కప్రదర్శిని	0-8-0
కాళిదాసకథామంజరి సంపూర్ణగ్రంథము	1-0-0
శూద్రకమలాకరస్మృతిప్రయోగము	1-4-0
ఆశీర్వచనమంత్రదర్పణము	0-10-0
ప్రసూతిచంద్రిక	0-6-0
ఆర్తవచంద్రిక	0-5-0

చెల్లా లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రి—ఆర్యానందప్రెస్